

Revista de drept

apare

sub conducerea D-lui **Dr. Emil Hațieganu**, Șeful resortului de codificare și a D-lui **Dr. Aurel Lazar**, Șeful resortului de justiție

cu colaborarea permanentă a D-lor

Dr. Lucian Borgia, **Dr. Cornel Crăciunescu**, **Dr. Cassiu Maniu**, **Dr. Alexandru Marta**, **Dr. Victor Onișor**,
— **Dr. Georgiu Plopu** și **Dr. Petre Poruțiu** —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

odată lunar

Redactor responsabil:

Dr. Victor S. Andru.

Redacția și administrația: Sibiiu, strada Schewis Nr. 5.

Preț de abonament:

Pe un an: lei 24 (cor. 48); pe un jumătate de an: lei 14 (cor. 28).

Un număr: lei 2'50 (cor. 5).

SIBIIU 1919.

Tipografia W. Krafft.

CUPRINSUL:

Dr. Cornel Crăciunescu: Considerațiuni politice în legislațiunea noastră comercială și industrială.

Dr. Georgiu Plopu: Porțiunea legitimă în sistemul dreptului succesoral ungar. (Urmare.)

Dr. Victor Onișor: Limba în justiție.

Dr. Cassiu Maniu: Principiile vieții de stat române.

Informațiuni: Advocații români din Cluj pentru justiție. — Examnenul de capacitate pentru avocați și magistrați. — Necesitatea înființării unei „Uniuni a iuriștilor români“. — Concurs pentru o lucrare, având ca subiect sistemul registrelor fonciare. — Terminologie juridică în materie penală.

Apendice:

Colecția decretelor și a ordonanțelor editate în materie de justiție.

Considerațiuni politice în legislațiunea noastră comercială și industrială.

De Dr. Cornel Crăciunescu,

Șef de secție la resortul de justiție.

Condițiunile impuse de Germani Rușilor prin pacea dela Brest-Litowsk și mai apoi Românilor, prin pretinsa pace dela București, precum și condițiunile impuse astăzi de aliați Germanilor, ne arată rolul important, pe care-l au chestiunile economice în viața popoarelor.

Procurarea materiilor prime pentru industrie, asigurarea căilor de comunicație și a deuseurilor, formează astăzi preocupările principale ale popoarelor, cari au cuvântul la conferința dela Versailles.

Întrucât ne privește pe noi și statul nostru românesc, — făcând abstracție de discuțiile conferinței de pace, — întâlnim zilnic planuri și proiecte, cari ne interesează direct.

Astfel Englezii, Francezii și Italianii proiectează o cale ferată spre răsărit, care, trecând pe sub canalul Mânecii prin Simplon peste Milano și Veneția, să străbată prin Balcani în România și să se termine la Marea-Neagră, legând-o direct cu Adriatica. O bifurcație a acestei linii ar fi proiectată să treacă peste Constantinopol și Bagdad spre Indii.

Pe deoparte Italia și statul ceho-slovac ne oferă împrumuturi și intră cu noi în legături comerciale, iar pe de alta America ne face toate înlesnirile pentru orice sume ca și pentru procurarea alimentelor în aceste zile de criză.

Semnele vremii. Marii capitaliști încep să se intereseze de noi. Depinde de iscusința noastră influința, ce va avea

capitalul strein. Căci ne găsim în fața unei alternative: capitalul strein ne poate subjuga și speculă în cazul, când nu vom ști să-l întrebuițăm cu pricepere, dar în acelaș timp el poate curge ca un sânge sănătos în arterele economice ale statului român, dacă vom ști să-l aservim intereselor noastre.

Marele capital nu este niciodată sentimental, nici concesiv, ci caută să stoarcă totdeauna toate avantajile posibile. În politica noastră economică vom trebui deci să procedăm și noi fără de nici un sentimentalism, fără a căuta să menajăm anumite simpatii sau antipatii.

Pentru o mai ușoară orientare va trebui să avem în vedere mai întâi căile, pe cari vin și apoi interesele, ce urmăresc capitalurile streine, capitaluri, pe cari le vom numi cu un nume colectiv: *capitalurile apusului*.

D-l Gabriel Hanotoux, membru al academiei franceze și fost ministru, ne dă lămuriri prețioase asupra căilor capitalului și a comerțului apusean.

În discursul său rostit la 1902, la societatea geografică din Marseille și publicat la Paris în volumul „La paix latine“, analizează cauzele aparentei decadente a Franței și constată, pe baza datelor statistice, că comerțul și cu el progresul Franței prezintă o stagnare evidentă din cauza îndreptării tuturor privirilor spre comerțul maritim, câtă vreme suntem în epoca comerțului pe uscat.

Iată cum se exprimă d-l Hanotoux:

„Ai zice că lumea se întoarce încăodată. De data aceasta însă nu-și mai îndreptează privirile spre mări, ci-și caută echilibrul său nou spre continente. Să nu ne amăgim singuri. Noua perioadă, care începe, va fi în primul rând a căilor ferate. Să recapitulăm cele anterioare“.

„După Saint-Gothard se va deschide tunelul Simplon, aducând chiar pe teritoriul francez cea mai periculoasă concurență. Altă concurență cu mult mai îngrijitoare este de pe acum fapt împlinit și în curând veți simți efectele ei“.

„Calea ferată transsiberiană pune de acum înainte extremul orient, China și Japonia, numai la o distanță de 18 zile de Europă. Cum se vor organiza societățile de navigațiune spre a susține lupta? Aceasta este o problemă, care trebuie cunoscută în toate amănunțele ei și care se impune dela sine“.

„Nu se mărginește însă aici totul. Țările centrale caută mijloace de a comunica cât mai repede cu vechia Azie. Un întreg sistem de canalizație și de căi ferate se construiește dealungul Dunării. Acest sistem ca prelungire naturală are calea ferată, a cărei concesiune s'a obținut de curând și care, trecând peste Bosfor, străbate Mesopotamia până la Bagdad, până la Golful-Persic și Indii. Aceste lucrări odată terminate, două căi ferate nouă, una la nord, cealaltă la centrul continentului aziatic, unite la extremitățile lor prin vasta rețea de căi ferate chineze, vor concură cu calea, ce duce prin canalul de Suez, care a reprezentat un factor atâta de puternic în prosperarea D-Voastre, — a Marsiliei“.

Capitalismul german și-a formulat nizuința aceasta în formula „Drang nach Osten“. Și în chip pașnic a și cucerit, înainte de războiul mondial, linia transsiberiană. Dealungul acestei căi se pot încă vedea — și prizonierii noștri sosiți din Siberia ni-o confirmă, — depozitele firmelor germane, reprezentând mai ales industria metalurgică, mașini agricole, etc.

Primind concesiune dela Turcia, Germania a construit și a doua linie de concurență, linia Bagdadului, care, după cum ne spune d-l Hanotoux, tinde spre India, Indochina și Japonia. Calea aceasta realizează un vechiu plan al lui Napoleon, care voia să atace Anglia în coloniile ei, în primul rând în Indii.

Procedând astfel, Germania a urmărit două scopuri: Ajutată de alianță cu Austria, ea a oprit, ca printr'o

barieră, — dela Hamburg până la Triest, — vestul Europei dela căile continentale, ce duc spre Azia. Articolele de industrie ale vestului, *pe cari le producea și Germania*, nu puteau astfel trece peste aceasta barieră spre Balcani și Azia. O pretindea aceasta spiritul concurenței intransigente, care tindea atât la hegemonie economică, cât și cea militară, mondială a Germaniei.

Articolele de industrie, *cari nu făceau concurență industriei germane*, puteau să treacă spre răsărit, dar Germania le încarcă cu foarte mari spese de transport și taxe vamale.

Aceasta a fost primul scop al imperialismului german, iar al doilea, prin linia Bagdad, câștigarea de avantagii strategice în China față de Anglia și în Indochina față de Franța, paralizând cu o singură lovitură importanța strategică și comercială a canalului Suez.

Războiul mondial a rupt bariera Hamburg—Triest. Urmarea firească este, că învingătorii vor pune mâna pe căile de comunicație continentală, ce duc spre Orient, pe linia transsiberiană și pe „sistemul de canalizație și căi ferate, ce duc dealungul Dunării“ la Bosfor spre Bagdad și Indii, și vor crea noi căi de comunicație tot în această direcție. Faptul se dovedește prin calea ferată amintită mai sus, London—La manche—Simplon—Milano—Triest—Balcan—Bagdad.

Cari sunt motivele acestui „Drang nach Osten“?

Pentru capitalul din apus, Balcanii și Azia au rol decisiv, atât ca furnisori ai materialelor brute, cât și ca consumatori ai produselor industriale, căci nici importul materialelor brute din celelalte continente, nici exportul produselor industriale în ele, nu poate susține enorma industrie a apusului.

Căci America își prelucrează singură materiile prime, exportându-le ca produse industriale. Australia cu populația

ei rară, fiind cu totul sub influința engleză, își primește produsele de industrie din Anglia, unde își exportă și materiile prime. Africa, dată fiind formația litoralului ei, dată fiind lipsa de căi de comunicație atât pe uscat, cât și pe apă și mai ales starea ei înapoiată ca civilizație, nu contează mult în ce privește consumul produselor industriale.

Rămâne deci răsăritul Europei, Balcanii și Azia cu vastele-i teritorii și cu imensu-i număr de locuitori de o cultură relativă, uneori cu o cultură străveche. Ea nu are o industrie proprie, dar atât ca producție de materii prime, cât și ca importatoare de produse industriale, oferă un vast debușeu industriei apusene.

Mai ales după încheierea păcei generale, când uzinele militarizate vor reveni la vechea lor activitate, când armata nu va mai absorbi întreg produsul lor, preocuparea plasării articolelor industriale va fi cât se poate de mare. Și este evident, că învingătorii caută să-și refacă pierderile materiale, nu atât din despăgubirile de războiu, cât prin câștigarea piețelor de desfacere, pe cari mai înainte erau stăpâni învinșii.

Deviza „Drang nach Osten“ nu va dispărea, ci se va afirma cu atât mai puternic de cătră învingători.

Cum stăm noi față cu această realitate și ce rol avem în noua fază a economiei mondiale?

Partea sudică a Aziei fiind mai bogată și mai civilizată, comerțul se va îndrepta mai ales în această parte și pe drumul cel mai scurt, adică dealungul Dunării spre Marea-Neagră, spre Bosfor și Bagdad.

România, căzând în mijlocul circulației mondiale, comerțul apusean va fi avizat în primul rând la căile noastre de comunicație. Va căuta însă să-și construiască și căi proprii prin România. Căile de comunicație trebuiesc însă considerate nu numai din punctul de vedere al venitului, ci și ca regulatorii concurenței mondiale.

Interesul nostru este, ca din căile de comunicație în primul rând să aibă venituri statul nostru. Aici îi revine legislației un însemnat rol prohibitiv. Nu numai că se va refuza concesiunea streinilor, state sau particulari, de a construi căi noi de comunicație, dar se vor lua măsuri ca și cele existente, cum sunt în unele locuri în Banat și Ardeal, să treacă în posesiunea statului român, sau cel puțin să fie exploatate în regia lui. Pe de altă parte, un mare capital național va trebui angajat pentru complectarea căilor de comunicație și a stabilimentelor industriale, spre a putea fi la înălțimea cererilor comerțului mondial.

Dar mai ales pe terenul strict comercial și industrial, legislația trebuie să aibă un rol prohibitiv. Căci ar fi o greșală să credem, că interesele capitalurilor streine, ori de unde ar veni, coincid cu ale noastre. Aceste capitaluri ne consideră numai din punctul de vedere al transitului și al consumației. Capitalurile streine *angajate în industrie* văd în noi și pe consumator, dar și pe concurentul de mână.

Capitalurile „industrializate“ au produs așa numitul „imperialism“, adică nizuința de a subjugă economicește țări și popoare mai puțin dezvoltate din acest punct de vedere. Aceasta au făcut-o pe deoparte împiedecându-le dezvoltarea industriei lor proprii și reducându-le la rolul de consumatori ai industriei „imperialiste“, iar pe de altă parte monopolizând exportul materiilor prime din aceste țări, lăsând fixarea prețului la discreția industriei „imperialiste“. Astfel industria Românilor din fosta Ungarie a trebuit să supoarte toate cătușele imperialismului iudeo-maghiar aliat cu capitalul austriac și german. Tot ce ar fi putut da naștere la industrie în ținuturile „naționalităților“ a fost acaparat, cu ajutorul legislațiunei și al capitalurilor mari, de „națiune“, de iudeo-maghiari și aliații lor. Astfel s'a întâmplat cu pădurile, cu cărbunii, cu puterea motrice a apelor, cu gazul dela Sărmaș, cu apele minerale. La

turnătorie de fier dela Reșița a mai concurat și capitalul particular al Habsburgilor, ca mari acționari.

La aceste capitaluri, angajate deja la noi, se vor mai adăoga și altele din apus. Arma lor va fi cantitatea imensă de mărfuri și prețul minim. Mărfurile vor fi ieftine, întrucât capitalurile mari sunt satisfăcute cu un câștig de 1—2%, pe când capitalurile noastre mici nu vor putea fi plasate în industrie, decât pe lângă un venit de 5—6%. Capitalurile din Budapesta vărsate în ținuturile românești vor căuta să-și păstreze și mai departe monopolul exploatării câștigat în timpul supremației maghiare. Vor căuta să se întărească chiar sub masca unor firme curat românești.

Împrejurările le silesc la această plasare, deoarece în Ungaria proprie nu vor mai putea fi plasate în chip avantajos, iar ca să pătrundă în Orientul câștigat de alții, vor fi împiedecâte. Vor căuta deci să tragă toate avantajile din împrejurările, ce le oferă țara românească unei industrii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Astfel, prin poziția noastră geografică, noi suntem cei mai apropiați de marii consumatori: Balcanii și Azia. Pe când mărfurile din apus se vor scumpi, în urma cheltuielilor de transport și a timpului pierdut cu acest transport, produsele noastre industriale, grație materiilor prime, pe cari le avem și grație scurtei distanțe, vor putea ajunge mai repede și în condițiuni mai avantajoase la consumator.

Structura geologică a țării noastre ne dă puteri motrice ieftine pentru dezvoltarea unei industrii proprii. Avem cărbuni, petrol, gaz aerian, lemn, fier, sare, ciment, marmoră, bazalt, avem o faună și o floră atât de bogată. Favorizați astfel de natură, vom deveni concurenții firești ai apusului industrial.

Dar se naște întrebarea: Cum de Ungaria, cu toate aceste avantagii, afară de petrol, nu a ajuns la o industrie înfloritoare și cum orice industrie n'a putut trăi fără sub-

venția statului? Cauzele sunt două. Întâi, subjugarea economică din partea capitalului și industriei austriace și germane, cari nu puteau tolera dezvoltarea unei industrii aici. Chiar când au înființat vreo fabrică, au aranjat lucrurile așa, ca numai o parte a materialului prim să fie prelucrată în Ungaria. Lucrările tehnice superioare și le-au rezervat fabricile din Austria și Germania, cari puteau astfel să dicteze *prețul* pentru produsele primitive, ce-și așteptau rafinarea la ele.

Altă cauză a fost felul cum foștii nemeși priveau industria. Aceasta era pentru ei, cari ar fi avut oarecate capital, ceva desonorant. Astfel industria, atâta câtă era, era pe mâna streinilor.

De această mentalitate era stăpânit de altfel și Românul. La noi a fost disprețuită meseria. Și imitând spiritul nemeșesc, până în timpul din urmă din mijlocul plugarilor noștrii n'au ieșit decât dascăli, popi și avocați. Numai în timpul din urmă am mai dat și pela bănci și pela industrii. Dar și atunci nu ne-am oprit, decât la diploma de inginer. Românul dedea la meserie numai pe copilul schilod sau neapt pentru ocupație „domnească”. Adăogați la acest spirit și persecuția administrativă și concurența marelui capital și se va înțelege dela sine, de ce nu avem o industrie înfloritoare.

În viitor? Vom avea bani destui, sau vom împrumuta, ca să ridicăm fabrici, dar brațul iscusit al muncitorului industrial ne lipsește. Va trebui deci să ne formăm acest braț, căci crearea industriei este o necesitate imperativă pentru noi. Dacă nu ne îndreptăm toate eforturile în această direcție, vom ajunge o colonie exploatată în bună voie de capitalurile streine.

Rolul legislației este deci să protejeze slabele începuturi de industrie proprie, să le încurajeze, să le dea posibilitatea de dezvoltare și întărire.

Aceasta o va face: a) creând legi, cari să organizeze concentrarea capitalurilor naționale astfel, încât ele să poată ajuta atât industria în dezvoltarea ei, cât și comerțul; b) paralizând acțiunea sucursalelor și stabilimentelor industriale streine; c) reglementând exportul materiilor prime; d) creând legi pentru ocrotirea muncitorimei și e) apărând dezvoltarea industriei prin sistemul vamal.

De formarea muncitorilor industriali va trebui să se îngrijască statul, înființând școli industriale, ajutând pe elevii acestor școli, îngrijindu-se de plasarea absolvenților și dându-le posibilitatea, de a-și completa cunoștințele în străinătate. O puternică acțiune pentru întoarcerea lucrătorilor noștri industriali din America se impune.

Dacă va trebui să luăm măsuri de apărare împotriva capitalurilor industrializate menite a ne exploata, nu trebuie să ne ferim de capitalurile streine *neangajate în industrie*, cari tocmai ne-ar ajuta la crearea industriei noastre proprii. Dar și aceste capitaluri nu trebuiesc primite direct în întreprinderile noastre industriale, ceea ce ar face, ca veniturile acestei industrii să treacă în streinătate, reducând valuta noastră, ci prin mijlocirea instituțiilor noastre financiare proprii, atât de stat, cât și particulare, supravegiate prin organele de control ale statului. Luate ca împrumut simplu și cu dobândă fixă, aceste capitaluri streine ar fi un puternic sprijin pentru dezvoltarea industriei noastre.

Suntem la începutul vieții noastre de stat. Dacă ne lipsesc multe, în primul rând trebuie să ne gândim la libertatea noastră economică. Și această libertate nu ni-o putem asigura fără o puternică industrie proprie, fără a avea comerțul în mâinile noastre.

În împrejurările, în cari ne găsim însă, aceasta nu se poate fără cel mai larg concurs din partea legislației, concurs, a cărui acordare este o datorie națională.

Porțiunea legitimă în sistemul dreptului succesoral ungar.

De Dr. Georgiu-Plopu,

Consilier la Inalta Curte de Casație și de Justiție în Budapesta.

(Urmare.)

II. Persoanele, cari au drept la porțiune legitimă.

Porțiunea legitimă este o c^âțime legalmente determinată a părții ereditare legale, instituită de legiuitor în contra voinței exprese a defunctului pe partea și în favoarea copilului, iar în lipsă de copil, în favoarea părintelui, care c^âțime își are baza existenței sale iuridice în principiul fundamental, că nici părintele pe copil, nici copilul pe părinte, nu-l poate exclude în mod arbitrar dela succesiune în averea sa; prin urmare instituțiunea porțiunii legitime are de scop a repara greșala defunctului săvârșită față de cei mai apropiați consângeeni ai săi și a atenua felul de tratare mașter al aceluia.

Dacă nu există o cauză legală de exheredare, sau dacă a și existat o asemenea cauză, însă defunctul nu și-a validat voința de exheredare printr'o dispoziție făcută pentru caz de moarte și cu expunerea amănunțită, expresă și clară a cauzei de exheredare: atunci defunctul nu mai poate despoia pe copilul său, sau în caz de predeces al acestuia, pe descendenții copilului, și dacă nici asemenea descendenți nu există, însă trăiesc părinții, sau unul din aceștia, pe părinții, sau pe părintele său încă în viață de moștenire nici prin liberalități făcute între vii, adică prin donațiuni, nici prin dispoziții pentru caz de moarte, ci are datorința, a le asigura aceea cota-parte a patrimoniului său, care corespunde cel puțin unei jumătate părți a porțiunii ereditare legale. Și dacă aceasta nu o face, copilul cu drept la rezervă, iar dacă copil nu există,

părintele încă în viață, este în drept a-și valida justa sa pretensiune, violată de defunct, pe cale legală, atât contra celor ce au beneficiat de liberalități prin acte între vii, cât și contra eredelui favorizat prin testament.

Atât după dreptul material ungar, cât și după cel austriac, moștenitorii rezervatari sunt: în primul rând copiii defunctului, și numai în al doilea rând, va să zică atunci, dacă copil nu există, sau acesta a decedat mai înainte fără coborîtori, părinții eventual părintele defunctului.

Dispozițiunea cuprinsă în § 7 al regulilor provizorii de iurisdicțiune constituite în conferența de sub președința comitetului curiei,¹⁾ decretează acest principiu în mod combinativ astfel: »... însă dacă există erezi în linie descendentă directă, sau trăiesc părinții defunctului, testamentul nu poate atinge porțiunea legitimă a acestora...;« în § 8 însă se face o distincțiune corectă, anume: »Intregirea amintită are loc și în cazurile de donațiune (§ 4), dacă moștenitorii în linie descendentă directă, sau în lipsa acestora, părinții încă în viață, pot dovedi, că succesiunea curată a defunctului e mai puțină decât jumătate a valorii, ce a avut-o ea în timpul donațiunei; în acest caz donatarul este dator a suplini lipsurile succesiunei.«

Normele provizorii de jurisdicțiune amintite mai sus, sau, — precum se mai desemnează aceste norme pe scurt: conferința comitetului curial, — decretează în § 7. principiul în mod alternativ: »...dacă există erezi în linie descendentă directă, sau trăiesc părinții defunctului...,* ce ar face a se crede, că descendenții și părinții în mod cumulativ ar fi îndreptățiți la rezervă. În practica judiciară însă nici când nu a existat îndoială, că părinții numai în acel caz pot pretinde porțiune legitimă, dacă defunctul a decedat fără copii, adică fără coborîtori; în consecință dacă există copil, sau au rămas după copil descendenți în viață: părintele nu poate

¹⁾ Vezi Nr. 1 al acestei reviste.

pretinde în mod absolut porțiune legitimă, nici în cazul, când copilul nu voiește a-și valida dreptul la rezervă, sau renunță în mod expres la acesta; de altfel dispoziția cuprinsă în § 8. împrăștie orice îndoială, căci în această dispoziție se spune clar, că părinții încă în viață numai în lipsă de descendenți pot pretinde porțiune legitimă.

După dreptul material însă, dreptul la rezervă atât al copilului, cât și al părintelui, este subordonat unor condiții fundamentale prealabile, în lipsa cărora acest drept nu poate naște.

Aceste condiții prealabile le vom trata separat, ce privește copiii, și separat, ce privește părinții defunctului.

a) Condițiile prealabile ale succesiunii rezervatelor a copiilor.

Fiindcă, în materie de succesiune legală, fundamentul și punctul de plecare al dreptului privat ungar este legătura matrimonială: concepția de »tată«, în înțeles iuridic, este nedespărțibilă de concepția iuridică a legăturii matrimoniale, căci, sub raport iuridic, numai aceea persoană de sex bărbătesc poate fi »tată«, care a contractat o căsătorie. Consecința iuridică a acestei teze fundamentale e de mare însemnătate în sistemul dreptului succesorul ungar, această însemnătate manifestându-se în faptul, că, în înțeles iuridic, numai acolo poate fi vorba de »copil«, unde prin faptul legăturii matrimoniale există »tată«, la din contră nu există copil, deci nu există nici succesiune legală după tată, căci părintele procreator nu e tată, și copilul natural nu are facultate de succesiune legală în averea părintelui procreator. Facultatea de succesiune legală în averea tatălui este deci efectul faptic al legăturii conjugale și prin urmare, această legatură, ca fapt iuridic, alcătuește condiția prealabilă a facultății de succesiune legală după tată, și fiindcă porțiunea legitimă este, — precum s'a amintit, — o cota-parte strict determinată a porțiunii ereditare legale, nu poate fi îndoială, că dreptul la rezervă

numai în acel moment dobândește ființă, în care a dobândit existență și dreptul de succesiune legală, deci în momentul, în care s'a înfăptuit căsătoria.

Din faptul, că facultatea de succesiune legală își are baza existenței sale iuridice în legătură matrimonială, rezultă, că numai averea existentă în acest moment, și cea ulterior dobândită sau moștenită, poate constitui succesiune paternă, în care copilul succede legalmente, și adică din care copilul, în fața unei dispoziții contrare a tatălui său, poate pretinde porțiune legitimă; din contră averea, asupra căreia persoana de sex bărbătesc, devenită ulterior tată, a dispus valabil înainte de contractarea căsătoriei, nu poate fi luată în considerațiune la calculul porțiunei legitime, nici în cazul, când această avere ar fi ieșit din patrimoniul tatălui, pe acel timp încă neînsurat, prin acte iuridice cu titluri gratuite.

Câtă vreme dreptul de succesiune legală se extinde numai asupra averii, ce de fapt există în masa succesorală, sau asupra oarecărei pretențiuni iuridice valabile, — dreptul la rezervă este mai vast, căci acesta se extinde și asupra averii în mod gratuit înstrăinate, adică asupra averii donate, fiind normă principiară, ca porțiunea legitimă nu poate fi știrbită prin transmisiuni de avere gratuite; în acest caz dobândește actualitate, ca o condiție prealabilă esențială, momentul contractării căsătoriei, căci acesta desemnează momentul, când fiecare bărbat e în clar, că prin încheierea matrimonialului pune bază familiei sale, deci trebuie să ia în considerare, că din matrimoniu pot naște copii, și prin urmare începând dela actul de căsătorie nu-i mai este îngăduit a contracta, — în mod nețărmit și fără considerare la consecințele, ce pot derivă ulterior, — acte iuridice gratuite, cari violează, sau pot să violeze porțiunea legitimă a copilului, care se vă naște. Din contră, sub durata timpului, care a precedat încheierea căsătoriei, persoana de sex bărbătesc nu are, și nici nu poate avea copil legitim, deci în statul său necăsătorit poate dis-

pune liber de averea sa, și dela aceasta nu poate fi oprit pentru cuvântul, că se poate însurâ și poate avea copii, căci această dispoziție prohibitivă nu ar mai însemnâ apărarea porțiunei legitime, ci violarea dreptului de liberă dispunere a persoanei.

Principiile generale înșirate mai sus, relative la persoană de sex bărbătesc, care prin încheierea căsătoriei are să devină tată, precum și relative la succesiunea paternă, sunt aplicabile și în ceea ce privește persoana de sex femeiesc, care prin măritiș are să devină mamă, precum și ce privește succesiunea maternă; însă la femeie are rol și pozițiunea ei excepțională, căci ea și înainte de măritiș poate deveni mamă, putând adică a naște copil nelegiuit, care după mamă-sa are drept de succesiune legală, și prin urmare și drept la rezervă; deci mama dejă dela nașterea copilului începând nu poate contractă valabil acte iuridice gratuite, susceptibile să violeze porțiunea legitimă.

Din cele expuse rezultă învederat, că actul contractării matrimonialului are din punctul de vedere al porțiunei legitime o însemnătate esențială, atât referitor la tată, cât și referitor la mamă; dar pe lângă aceasta, pentru mamă, și momentul nașterii copilului este încă separat de o însemnătate esențială, dacă copilul e născut afară din căsătorie.

Fiind matrimonialul instituțiune fundamentală în sistemul succesiunii legale, rezultă din esența ei, că ordinea succesorală legală este valabilă și pentru succesiunea rezervatară, însă firește numai în linia descendentă directă, căci din matrimoniu numai descendenți pot să derive, dar nu și ascendenți; — și fiindcă copilul poate pretinde după tată și după mamă separat, adică după amândoi părinții deosebit, parte creditară, el își poate validă separat și dreptul său de rezervă față de aceștia; iar față de succesiunea părinților tatălui său și a mamei sale, adică a ambilor moși și bunice, și anume după fiecare separat, numai atunci i se deschide dreptul de succesiune legală, și în consecință, după moși și

bunice numai atunci poate pretinde porțiune legitimă, dacă tatăl său, sau mama sa a decedat înaintea vreunuia dintre moși sau bunice, căci numai în acest caz întră copilul cu moșul său, sau cu bunica sa, în legătură nemijlocită de succesiune legală, — câtă vreme însă tatăl său, sau mama sa sunt încă în viață, dreptul de succesiune legală pentru el nici nu s'a deschis. Acesta este înțelesul și însemnătatea iuridică a expresiunii atât de des întrebuințate în practica judiciară, în care se amintesc adesea fără nici o cauză »descendenți,« în loc de copii, precum vom vedea din deciziunile principiare, pe cari le voi cită.

Ce privește baza constitutivă iuridică a dreptului de rezervă a copiilor, adică a descendenților, punctul de vedere principiar schițat mai sus se aplică în practica judiciară a Curiei ungare cu o consecință sistematică, în toate cazurile, ce privesc pe copii, adică pe descendenți, însă, bine înțeles, într'o variațiune corespunzătoare esenței elementului constitutiv iuridic. Aceste variațiuni le pot cuprinde pe scurt în următoarele:

α) Ce privește dreptul de rezervă a copilului de origine legitimă, condiția prealabilă constitutivă de drept o formează momentul, în care s'a contractat căsătoria.

β) Dreptul de rezervă al copilului legitimat prin căsătorie subsecventă începe dela nașterea copilului, căci copilul fiind născut afară din căsătorie, mama sa, începând dejă dela nașterea copilului, nu poate dispune de averea ei într'o formă susceptibilă să violeze porțiunea legitimă a acestuia, iar ce privește pe tatăl, legitimarea produce efecte retroactive până la nașterea copilului, întrucât anume, prin încheierea căsătoriei subsecvente, acesta se consideră, în ceea ce privește dreptul său de rezervă față de tată, ca fiind născut în căsătorie legiuită; deci în asemenea cazuri, armonia o creiază puterea retroactivă a legăturii matrimoniale, căci numai prin aceasta se poate aduce în concordanță față de tată nașterea copilului, ca un posterior principiar, cu legătura conjugală, ca un prius principiar.

γ) Dreptul de rezervă al copilului legitimat prin rescript regal începe dela data rescriptului, căci în asemenea caz, fapta fundamentală principiară, adică fapta legăturii matrimoniale, o suplinește grația regală; însă fiindcă grația profită copilului, se admite în ceea ce privește momentul inițial al vocațiunii la succesiune o excepție în cazul, când tatăl, care cere legitimarea, a decedat înainte de ce s'ar fi acordat grația regală, căci în asemenea caz, grația produce efecte retroactive până la momentul, în care a repausat tatăl, și aceasta din motivul, că dacă copilul n'ar fi legitimat la moartea tatălui său, el nici n'ar putea moșteni, și deci nici n'ar putea reclama porțiune legitimă după dânsul.

δ) Dreptul de succesiune, și deci și dreptul de rezervă al copilului adoptiv începe cu ziua aprobării contractului de adopțiune din partea guvernului, fiindcă, neexistând matrimoniu, această faptă fundamentală o suplinește în acest caz contractul; cum însă aprobarea contractului nu este un act de grație, și astfel, dacă părintele adoptiv moare, înainte de ce s'ar fi aprobat contractul, va să zică, dacă contractul nu s'a putut încheia valabil, căci valabilitatea contractului a fost subordonată aprobării, ce după moarte nu are valoare: este învederat, că în asemenea cazuri nu există faptă fundamentală iuridică, deci nu există nici drept de succesiune, nici drept la rezervă.

ε) Dreptul de succesiune legală, și deci și dreptul de rezervă al copilului nelegiuit după mama sa, începe dejă la nașterea copilului, căci în acest caz, copilul și fără condiția prealabilă a legăturii matrimoniale este erede legal, și deci are, dela naștere începând, și drept de rezervă în averea mamei sale.

Iată, ce mare însemnătate iuridică are fapta legăturii matrimoniale în sistemul dreptului de succesiune legală și a celui relativ la porțiunea legitimă.¹⁾ (Urmează.)

¹⁾ Confer și articolii publicați sub titlul »Személynnyek» în Jogt. Közl. Nrii 37., 43., 51. din 1916 și Nrii 5., 10. din 1917.

Limba în justiție.

De Dr. Victor Onișor,
Secretar general la resortul internelor.

În statele locuite de mai multe națiuni, una dintre chestiunile dificile de rezolvat e chestiunea limbei. Întrebuințarea limbei națiunilor conlocuitoare pe toate tărâmurile vieții de stat a preocupat și pe factorii diriguitori din teritoriile alăturate la România în baza hotărârilor dela Alba-Iulia.

În rezoluțiile adunării s'a decretat principiul privitor la întrebuințarea limbilor, ca fiecare să fie instruat, administrat și judecat în limba sa. Realizarea acestui principiu în viață nu e atât de simplă și ușoară, cum s'ar părea la prima vedere.

În decretul Nr. I., Consiliul Dirigent în articolele 3. și 4. a rezolvat chestiunea întrebuințării limbilor. Această rezolvare pentru instrucțiune e deplină și e atât din punct de vedere principiar, cât și ca realitate cât se poate de norocoasă, o valoroasă dovadă despre vfelul, cum dorește poporul român să îndreptătească pe națiunile conlocuitoare.

Întrebuințarea limbei în justiție e normată însă numai prin dispozițiile art. 3 din decret, în care se regulează în general întrebuințarea limbilor în serviciile publice. Dispoziții speciale privitor la justiție articolul nu conține, fiind avizați în privința justiției, ca și a administrației, la dispozițiile legii ungare de naționalități din 1868. Normarea aceasta nu e definitivă. Chiar după cuvintele decretului, această normare are valoare numai până la regularea definitivă a întrebuințării limbei celorlalte națiuni

conlocuitoare prin lege. Normarea aceasta nici nu e completă. Chestiunea va trebui să fie tratată și pregătită în mod corăspunzător, ce se va face la timpul său.

Întrebuințarea specială a limbilor în justiție merită să facă obiectul de preocupățiune al celor chemați. Cele ce vom spune în acest articol, nu sunt decât părerea scriitorului acestor șire. Prin vederile expuse se oglindesc numai vederile individuale, fără a se putea face concluziune la situația politică de partid, în care se află.

În raporturile speciale de limbă din Transilvania și Bănat, având în vedere principiul enunțat la Alba-Iulia, ca fiecare să fie judecat în limba sa și prin oameni din sinul națiunii sale, nu se poate închipui în justiție întrebuințarea unei singure limbi, cum a fost normarea atât de nefirească a statului unguresc. În teritoriile de sub administrația Consiliului Dirigent se va întrebuința în afară de limba românească încă limba germană, ca limba concetățenilor sași și șvabi, limba maghiară, ca limba concetățenilor săcui din ostul țării și a pușinilor unguri din celelalte părți și limba sârbească, a concetățenilor sârbi din Bănat.

În practica vieții toate aceste limbi au fost întrebuințate și până acum în justiție, dar nu ca limbi recunoscute de judecată și administrație, ci numai ca mijloc de înțelegere. Căci orice normă ar aduce legiuitorul, viața e cu mult mai puternică și silește pe judecător, ca să se înțeleagă cu justițiabilul în limba sa, fie direct, fie indirect, prin tălmăciu. Cu toate aceste, atât limba de judecată, cât și de administrația justiției, a fost exclusiv cea ungurească. Numai această limbă a fost admisă ca limbă a procesului, a dosarului procesual, cât și a tuturor registrelor și actelor de administrație justițiară.

Această normare cu întrebuințarea unei singure limbi, a limbei zise în mod odios limbă de stat, nu corăspunde

nici vederilor democratice, nici tradițiilor politice ale neamului românesc, nici rezoluțiunei primite la Alba-Iulia. Poporul românesc, că marea majoritate a României întregite, va respecta cu mână largă limbile națiunilor conlocuitoare și le va admite ca limbi de judecată în funcționarea și organizarea justiției.

Accentuăm apriori, că rămânând credincioși acestui principiu, nu se poate admite nici un fel de normă generală, care ar decretă, ca limbă oficială în justiție, fie ca limbă de administrație, fie ca limbă de judecată, o singură limbă.

Regula articolului 3. din decretul Nr. I. al Consiliului Dirigent nici nu conține o astfel de dispoziție, din care s'ar putea construi norma, că limba oficială a justiției e o singură limbă. „De lege lata“ se cuprinde îndrumarea la legea de naționalități, care poate corăspunde ca normă și în justiție pentru necesitățile momentului. Dar cum legea de naționalități a statului ungar nu cuprinde vederile partidului național român în această importantă chestiune, nici actuala dispoziție din decret nu are alt scop, decât a împacă necesitățile epocii de tranziție de acum, fără a fi depozitate în această dispoziție vederile partidului național român. Cum la 1868 aceste vederi au fost cu mult mai avansate, dovadă proiectul de lege prezentat de partidul național în parlament; la 1918 nu pot să cuprindă acele dispoziții ale lui Deák vederile partidului nostru, oțălit și întărit în credințele sale în lupta ce a purtat-o de atunci încoace față de sistemul de opresiune al guvernelor maghiare.

Dar și dacă n'am avea această tradiție istorică, după învățămintele războiului, prin care am trecut, după concepțiunile democratice din zilele noastre, dispozițiile legii de naționalități ungare nu pot fi susținute vreme mai îndelungată. Concepțiunea noastră despre egalitatea limbilor înaintea legii, despre respectul reciproc în întrebuințare,

este cu mult mai avansată. Natural, că în epoca de tranziție de acum, care e o epocă de eluptare a drepturilor limbei față de nedreptățile trecutului, un fel de gelozie pentru dreptul limbei proprii, un fel de exagerare se va găsi și într'o parte și într'alta. Aceasta e justificată numai în epoca de apărare de acum, până ce se vor consolida și vor fi recunoscute de toți raporturile noului stat. Suntem convinși, că trecuți peste această luptă de apărare și revenind la raporturi normale, va urmă recunoașterea deplină a îndreptățirii de a întrebuița limba națiunilor conlocuitoare în justiție.

După vederile noastre, această normare va admite întrebuițarea limbei națiunilor celorlalte nu numai ca limbă de judecată în actele procesului, ci și ca limbă de administrație.

Principiile vieții de stat române.

De Dr. Cassiu Maniu,
Advocat în Cluj.

Idealul fiecărui român a fost de veacuri acela, de a fi membru al unei astfel de forme politice și sociale, în care să se reoglindească desăvârșit idealul politic-juridic: „*Forma asocierii de stat, în care personalitatea cu toate bunurile sale vremelnice și eterne să-și găsească protecțiune și apărare din partea obștei întregi, astfel încât, supunându-se voinței obștești, să rămână totuși liberă*“. Imperiul mare românesc a fost idealul tuturor, pentru că numai imperiul român este forma socială, în care forțele românești sociale, pot contribui la civilizație și progres. Urmărind acest scop fiecare Român, supunându-se principiilor de stat române, *disciplinându-și morala privată și publică, muncind cu stăruință de fier*, pentru progresul individual pe tărâmul material, moral și spiritual, — în sentimentul libertății sale, în loc să se simtă prigonit, să simte înălțat prin aprobarea obștei întregi. Prin înălțarea aceasta simte că întărirea personalității, sfera de acțiune a libertății sale, cresc în raport direct cu progresul vieții de stat, cu forța culturală și civilizatorie, ce o reprezintă viața de stat românească și cu intenzitatea expansiunii personalității statului român.

Cum se va întruchipă gândirea aceasta înaltă a tuturor Românilor, este problema care trebuie să preocupe sufletele tuturor bărbaților de stat.

Stăm în preajma unor prefaceri politico-juridice mari, urmări ale ideilor radicale, ce au produs revoluțiune pe tărâmul filozofiei politice internaționale. Cunoscând cauzele acestor schimbări, vom descoperi principiile de viață, cari

trebuie să fie conducătoare pentru toate spiritele la întemeierea vieții de stat române. Din aceste principii vom releva noțiunea suveranității naționale și ideea înaltă a rostului, ce-l are neamul românesc.

Din schimbările hartei politice mondiale ne câștigăm convingerea, că omenirea este supusă în progresul său tuturor ideilor mari, cari singure au putere de a zdrobi formele rele sociale și politice, — de a duce înainte opera desăvârșirii sufletului omenesc: a ideilor cosmice, adică *ideia națională, democrația și dreptatea absolută*. Schimbările cari s'au produs în imperiul gândirii politice ne îndrumază la căutarea principiilor dreptului politic în conștiința trezită a umanității, care singură poate îndeplini restaurarea politicii internaționale, cu lăpădarea forței brutale, a cruzimei, a intrigei, a egoizmului, — *pe temeliile virtuților creștinești și filozofice*, de cari sunt inspirate discursurile și procedurile politice ale lui Wilson, care se manifestează *ca un adevărat restaurator al politicii*. Și acum să vedem chipul în care imperiul românesc dintre Tisa și Nistru se grupează în categoria asocierilor mari politice, în urma acestor radicale transformări de drept internațional? Cum trebuie să-și prezinte fiecare Român vieța de stat în armonie cu ordinea cea nouă politică mondială? Ce direcțiune trebuie să ia eforturile minților gânditoare politice la noi?

Dumnezeu își arată voința sa prin forma ce a dat ființelor și obiectelor. Astfel a dat formă eternă imperiului românesc prin așezarea neamului nostru în teritoriul dintre Tisa și Nistru, teritoriu, care din punct de vedere geografic este cel mai unitar și apărat de cele mai puternice hotare naturale în Europa de mijloc. Având în mijloc Ardealul, ce se înalță 360 m. peste nivelul mării, ca un turn de pază, și care își mână puternicele sale izvoare până în Tisa, Dunăre și Nistru, este din punctul de vedere

al unității economice naționale și al avântului industrial și comercial predestinat pentru o viață de stat înfloritoare, incomparabilă în izvoarele sale producătoare de cea mai înaltă civilizațiune și cultură. Forma așezării neamului românesc atât de norocoasă a fost totdeauna pentru vecinicii săi dușmani o stavilă de neînvinc, pe care au încercat cu toate mijloacele să o delătore. Dar în năzuințele lor au fost oprțiți nu numai de formațiunea geografică a teritoriului românesc, ci mai ales prin sentimentul mare, — înrădăcinat de mii de ani, — național al sufletului sănătos al neamului nostru. *Sufletul sănătos al neamului românesc s'a dovedit mare prin sentimentul național și acest suflet umple fără să lase lacune teritoriul de 320 km pătrați, al cărui stăpân este azi.*

Aceste condițiuni prielnice, interne și externe, sunt originea imperiului și a suveranității națiunei românești pe întreg teritoriul dintre Tisa și Dunăre. Vieța națională și democrația română, asigurând tuturor cetățenilor statului putința unui progres fără sfârșit pe temeiul așezării norocoase și a configurațiunei geografice avantagioase din punct de vedere economic, industrial și comercial, asigură și dreptul absolut la fericire. Căci aceasta o poate apăra și întrebuiința pentru scopuri mai înalte de civilizație și cultură. Politica nouă mondială pe care o întronează Woodrow Wilson, adauge la ideile cosmice naționalismul, democrația, dreptatea absolută socială, idealul înfăptuirei solidarității omenesști. În idealul lui Wilson să îmbrătoșează dreptatea și pacea, adevărul și frățietatea politică-juridică.

Cetiți cartea lui Woodrow Wilson „*Despre libertate*,” publicată îndată după alegerea sa de prezident al Statelor- Unite. Veți vedea îndată cum se lămurește în sufletul acestui mare patriot idealul unei vieți de stat desăvârșite și cum propovăduiește acele adevăruri mari politice, cari singur fericesc statele și omenirea.

El vede din istoria Statelor-Unite, că energiile cetăţeneşti, când sunt lipsite de idealul culturii şi fericirii cetăţeneşti şi omeneşti, deslănţuiesc patimi brutale, cari opresc mecanismul statului în funcţionarea sa, şi-l prăbuşesc. Privirea vastă a istoriografului genial, combinată cu ştiinţa vieţii practice politice a statelor, i-a îndrumat gândirea spre îmbrăţişarea cauzei tuturor popoarelor, cari sunt oprite în dezvoltarea energiilor generoase politice. La aceasta l-au determinat sfâşierile produse în Statele-Unite de egoismul desfrânat al miliardarilor răsvrătiţi contra ideilor etice, ce trebuie să reprezinte statul naţional.

El, ca un adevărat binefăcător al omenirii, introduce în politica internaţională concepţia escluzivei îndreptăţiri a eforturilor generoase politice. Aceasta este ideea fundamentală a marelui acţiuni mondiale, pe care o conduce cu energie legendară spre succes, prezidentul Wilson.

Acest principiu de stat este cu totul nou în raporturile internaţionale şi nu admite decât state întemeiate pe principiul naţionalităţii. Numai pe temeiul principiilor lui Woodrow Wilson putem aştepta, ca cultura şi civilizaţiunea să aibă aspectul îmbucurător al unei evoluţiuni organice a întregii omeniri. Astfel istoria neamului românesc trebuie să fie o parte a evoluţiunii organice a omenirii. Principiul dătător de viaţă al statului românesc trebuie să rămâie principiul naţional. Principiul naţional român va contribui la evoluţia generală omenească, prin felul cum îşi va forma cercul său cultural, cum va păzi drepturile umanităţii şi cum va stărui cu puterea suveranităţii naţionale, ca neamul românesc să atingă cele mai înalte culmi ale moralităţii şi ale civilizaţiunii.

Şi aşteptăm, ca această îndrumare să o dea neamului românesc bărbaţii săi de stat, cei prezenţi şi cei viitori.

Informațiuni.

Advocații români din Cluj pentru justiție.

În organizarea justiției române pe teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigent, lipsa de magistrați se resimte încă mult în unele locuri.

Fostul guvern ungar, călăuzit anume de dorința, de a creia în mod artificial o clasă intelectuală ungurească în centrele transilvănene, nu numai a sporit aici, adesea fără trebuințe serioase, numărul funcționarilor lui de toate categoriile, dar a și oprit în acelaș timp prin fel de fel de mijloace accesul Românilor la aceste funcții publice. Se explică deci ușor, că atât în Transilvania, cât și în general în părțile fostei Ungarii locuite de Români, au fost relativ puțini magistrați de naționalitate română.

Cu toate că Consiliul Dirigent a hotărât în principiu, că, sub rezerva depunerii jurământului pe noul Stat român, acceptă pe toți magistrații fără deosebire, cei de naționalitate ungară, cu puține excepții, au refuzat să rămână în funcțiunile investite de ei până acuma. Situația a devenit cu deosebire critică la Cluj, (sediul unei Curți, al unui tribunal, al unei judecătoria de ocol urbane și rurale), și nu mai puțin și la unele judecătoria din județul Cojocna, unde nu numai magistrații unguri, dar și funcționari judecătorești în general, până și ușierii și servitorii, au găsit nimerit a părăsi în mod demonstrativ serviciile lor, dând încă o dovadă despre șovinismul neîmpăcat, care inspiră și astăzi mentalitatea lor.

În asemenea situație, resortul justiției a adresat prin mijlocirea d-lui prefect din Cluj, Dr. Valentin Poruțiu, o invitație advocaților din Cluj, solicitând concursul lor la înființarea justiției române de acolo. Advocatii români din această localitate, întrunindu-se după primirea invitației la 23. Martie nou în localul prefecturii din Cluj, după debateri prealabile asupra chestiunii, au ales o comisie de candidare de 6 membrii, cei prezenți enunțând în acelaș timp unanim, că, sub rezerva unor condiții de altfel juste și echitabile, consideră ca o obligație morală a celor ce se vor desemna prin comisie, de a se pune la dispoziția Consiliului Dirigent, și a se angaja la justiție.

Comisia a desemnat total 11 avocați și 3 candidați de avocat, și aceștia, în consecință, au declarat, că acceptă candidarea, și sunt gata a-și ocupa posturile lor.

Ținem să înregistrăm aici separat gestul avocaților din Cluj, pe cât de nobil, pe atât de vrednic de trecutul avocaților români în general, cari, alături de ceilalți intelectuali ai noștri, au fost totdeauna cei mai importanți factori ai luptei de emancipare a neamului nostru. Încât pentru justiție, noi luptăm în realitate și astăzi cu șovinismul ungar, și în această luptă prezentă, concursul avocaților români ne este tot atât de indispensabil, cum ne-a fost el și în lupta din trecut.

Nu ne îndoim, că dacă trebuințele vor cere, gestul avocaților români din Cluj va fi urmat pretotindeni.

Examenul de capacitate pentru avocați și magistrați.

La sfârșitul acestui număr, publicăm în întregime importantul decret, care reglementează examenul de capacitate pentru magistrați și avocați.

Poate nu va fi lipsit de interes a face o scurtă comparație între situația, ce a existat în această privință până acum, și între situația nouă creată prin decret.

Art. de lege LIII. din 1913 cerea ca condiție de admisibilitate la acest examen o practică prealabilă de trei ani, făcută după doctorat. Afară de aceasta, art. de lege VII. din 1912, deci anterior legii susamintite, a mai stabilit principiul, că după trecerea examenului de capacitate, candidații la advocatură trebuiau să mai practice 2 ani ca avocați substituți, iar candidații la magistratură 2 ani ca notari. Evident, că în asemenea condiții, cineva nu putea fi magistrat sau avocat mai de grabă decât în 10 ani, dacă socotim anume 4 ani studii la facultate, mai puțin 1 an examene de doctorat, 3 ani practică prealabilă și 2 ani practică posterioară. Adăugăm, că toate aceste în cazuri avantajoase, când candidatul nu a suferit din oarecare cauză o întârziere.

Aflăm din decretul Nr. 5996/1918 M. E. al guvernului republican ungar, că dispozițiile art. de lege VII. 1912 relative la practica posterioară au fost suprimate, în schimb însă practica prealabilă a fost urcată la 4 ani. Deci, — admițând iarăși condițiile cele mai avantajoase, — candidatul nu putea fi avocat sau magistrat nici după acest decret mai de grabă decât în 9 ani.

Decretul Consiliului Dirigent a suprimat asemenea practica posterioară, a conservat însă pentru practica prealabilă 3 ani, și, — ca o modificare importantă, — a mai stabilit principiul, că se admite înscrierea în tablou, deci se poate începe practica prealabilă, deja după trecerea rigorozului pozitiv, ceea ce e logic, căci acest rigoroz cuprinde cea mai mare parte a materiilor practice, (civil, procedură, comercial, cambial), și nu există motiv serios, de a împedea pe candidat să-și înceapă practica efectivă deja dela această dată. În asemenea condiții, candidatul făcând rigorozul pozitiv la finele studiilor dela facultate (anul al 4-lea), poate începe practica deja la această dată, și trecând și celelalte 2 rigoroaze sub durata primului an de practică, (vezi detaliurile în decret), se va putea prezintă la examenul de capacitate după o durată, care, — în cazuri normale, — nu va covârși mult un timp de 7 ani.

Mai adăugăm la aceste următoarele: Sunt cunoscute cauzele, cari au inspirat legile ungare amintite. Tendința a fost, de a stânjeni supraproducția pe cariera advocaților, care atât în fosta Ungarie, cât și în fosta Austrie, a avut drept urmare îngreunarea foarte mare a traiului acestor profesioniști, necesitatea pentru mulți dintre ei de a practica indeletniciri necompatibile cu demnitatea profesiei, și ca consecință, micșorarea autorității și a decorului extern al acesteia.

Ce e drept că, situația azi nu mai e aceea, care a inspirat legile ungare amintite, și efectele prefacerilor mari ale zilelor noastre se resimt și sub raportul problemei, ce ne preocupă. La noi s'ar putea zice, că pierderile regretabile, pe cari această tagmă le-a suferit în războiu, trecerea actuală a unei considerabile părți a ei la funcțiile publice, și nu mai puțin renunțarea voluntară a unora de a-și mai exercita profesia lor pe teritoriul nostru, contribuie, — cel puțin pentru moment, — a desvesti problema noastră de actualitate, pe care ea a avut-o.

Însă, chiar în fața acestei situații schimbate, nu ne lipsim a ne declara de acord cu părerile emise de buni cunoscători ai materiei, că expediente, ca și cele cuprinse în legile amintite, nu sunt proprii nici a preveni, nici a remedia răul, pe care erau destinate a-l combate. Aceste legi sunt, ce e drept, de o origine mult mai recentă, și de altfel, aplicațiunea lor a fost sub durata războiului mult mai limitată, decât să le putem aprecia din punctul de vedere al rezultatelor lor practice, însă în Austria, unde asemenea

expediente se practicau de mai multă vreme, ineficacitatea și chiar rezultatele lor păgubitoare s'au dovedit cu prisosință. Autorii constată, că sporirea examenelor a surmenat numai în mod inutil memoria candidatului, prelungirea stagiului numai i-a îngreunat traiul, iar sub raportul crizei, — nu s'a obținut nici un rezultat practic.

Creдем deci, că, — precum zice decretul, — și până când aceasta chestie se va reglementa uniform pentru întreaga Românie-Mare, suprimarea unor asemenea expediente este foarte motivată, și creдем just, că decretul a avut în vedere în aprecierea importantei chestii a examenului de capacitate pentru magistrați și avocați numai interesul, de a garanta o pregătire teoretică și practică mulțumitoare a celor ce se dedică acestor cariere.

Necesitatea înființării unei „Uniuni a iuriștilor români“.

Preocuparea de căpetenie a iuriștilor și a intelectualilor noștri în general este astăzi uniformizarea legislației pe teritoriul României întregite.

Ținem și noi să accentuăm, că considerăm orice organizare autonomă sau cvasiautonomă a vreunui teritor alipit ca o nenorocire, ca o stavilă a consolidării, realizabile numai prin colaborarea de o potrivă a tuturor energiilor noastre și scuzăm deci situația existentă numai prin imposibilitatea de fapt, — nu importă acum, din care motive — de a preface în mod instantaneu actuala noastră organizație.

De altă parte creдем, că în viitoarea reorganizare uniformă a României-Mari nu ne vom putea lipsi de ceea ce ne oferă în această privință civilizația avansată a țărilor apusene, dar creдем, că trebuie să abandonăm deprinderea mimetică a popoarelor cu puțină cultură, de a adopta fără nici o critică instituțiile juridice ale țărilor streine, considerând, că obiceiurile diferă dela popor la popor, și ceea ce e bun într'un loc, în multe cazuri sau nu poate fi adoptat într'altul, sau numai modificându-l într'o formă potrivită.

Avem deci nevoie de lucrări pregătitoare bine chibzuite, cari însă, prin complexitatea și varietatea mare a problemelor, cari urmează să fie desbătute, sunt negreșit lucrări grele, cari covârșesc puterile singuratecului individ, și cari, în consecință, cer contribuțiunea tuturor oamenilor noștri de specialitate spre a putea fi în mod satisfăcător rezolvate.

Mai înainte de toate, o organizare se impune. Rezultatele strălucite, pe cari le-a obținut în această privință Uniunea iuriștilor

germani (Juristentag), ne pot servi ca exemple. Această uniune, înființată prin inițiativa lui Francisc de Holtzendorff la 1860, a urmărit de origine asemenea o singură tință, *unificarea legislației germane*, (ce e drept, numai în materie civilă și criminală), date fiind anume inconvenientele mari ale particularismului iuridic, ce caracteriză statele germane confederate de pe acele vremuri. Recrutându-și membrii dintre cei mai distinși oameni de specialitate (profesori, avocați, magistrați) din întreg imperiul,¹⁾ Uniunea a exercitat în cursul unei activități de un jumătate de veac, atât prin materialul prețios al desbaterilor ei, cât mai vârtos prin concluziile, ce le-a luat în certe chestii de drept, o înruiere foarte mare asupra lucrărilor de codificare, și în mod nemijlocit asupra legislației imperiale, nu numai în perioada anterioară, ci și în cea posterioară unificării acesteia, și este incontestabil, că Uniunea și-a conservat autoritatea în această privință până chiar în zilele noastre. Pentru această însemnătate a ei în materie legislativă, Germanii o numeau: parlament iuridic prealabil (juristisches Vorparlament). Guvernul german nu neglijea a consulta pe membrii Uniunii în afaceri de o greutate mai mare, raportorii secțiilor ei figurând în unele cazuri drept codificatori de legi importante.

Ungurii, deprinși a imită în multe privințe pe Germani, au înființat și ei o asemenea Uniune (Magyar Jogászegylet, la 1869). Ce e drept că, activitatea acesteia nu se poate asemăna cu activitatea Uniunii germane, însă prin faptul, că această Uniune a căutat prin o muncă, a cărei rezultate au fost publicate într'o lungă serie de volume, să pună pe iuriștii din țară la curentul tendințelor de drept, cari preocupau lumea civilizată străină, și nu mai puțin prin faptul, că membrii ei au discutat cu chemarea specialistului aplicabilitatea instituțiilor iuridice străine în țara lor indigenă, Uniunea a dobândit în viața iuridică ungară o însemnătate, ce nu poate fi de loc contestată. Cunoaștem și între membrii acestei Uniuni pe câțiva, cari au figurat ca redactorii unor legi de mare însemnătate.

Ce ne privește pe noi, credem, că e timpul, să apreciem serios utilitatea unei instituții similare.

Mai înainte de toate, și noi urmărim o unificare de legislațiune, dat fiindcă, România de astăzi este asemenea alcaută din

¹⁾ După scoaterea Austriei din Confederația germană la 1866, iuriștii austriaci au declarat, că cu toate aceste rămân și pe mai departe membrii Uniunii,

mai multe teritorii cu legiuiri diferite. Având în vedere însă, că aceste legiuiri, în urma unei practice mai îndelungate, sunt deja mult puțin întrate în moravurile teritoriilor, unde până acum au fost aplicate, este învederat, că o unificare în baza unor principii teoretice preconceptuate, sau în general în baza unor principii, cari ar nesocoti și posibilitatea practică de aplicațiune a cutărei înștițuții pe cutare teritoriu, ușor ar putea avea efecte păgubitoare, și ușor ar putea produce un sbucium în viața noastră socială, care în ultima analiză ar stânjeni numai consolidarea internă a Statului nostru. Trebuie deci să cunoaștem mai întâiu exact situația faptică, care atât în fostul Regat, cât și în fiecare teritor alipit, există în aceasta privință, și numai după aceasta cunoștință prealabilă vom putea aprecia acele *principii generale*, după cari o uniformizare de legislație este astăzi posibilă, și după cari deci o uniformizare de legislație poate fi astăzi în mod rațional înfăptuită.

În lămurirea acestor chestii importante, credem, că o Uniune a tuturor iuriștilor Români, cu un program de activitate bine determinat și amăsurat trebuințelor vremurilor de față, ne-ar aduce foloasele practice cele mai reale.

Însă utilitatea unei asemenea înștițuții un s'ar mărgini numai la aceste. O Uniune, — s'ar orice altă numire îi s'ar da, — care, dealtfel după un obicei practicat în mod constant în Statele civilizate strenie, ar avea destinațiunea, de a ține la curentul zilei discutarea problemelor iuridice de actualitate, de a iniția introducerea reformelor, pe cari le-ar reclama viața noastră socială în evoluția ei dela epocă la epocă, și de a promovă ștudiul mai intens și cu caracter critic al științei dreptului, care, ca știință aplicată, are doar o însemnătate atât de învederată pentru viața practică, nu numai că ar fi folositoare, dar o asemenea înștițuție, în fața situației schimbate, și a exigențelor multiple, pe cari le va scoate la suprafață de acum înainte viața noastră socială, nici nu va putea să ne mai lipsească.

Concurs pentru o lucrare, având ca subiect sistemul regiștelor fonciare.

Însemnătatea mare a reformelor agrare iminente impune să dăm toată atenția cuvenită unui corolar juridic al acestor reforme, anume înștițuției cărșilor fonciare, adică a cărșilor, cari învestite cu caracter de publicitate, cuprind consemnarea proprietășilor

nemișcătoare din țară, cu expunerea amănunțită a situației lor juridice dela epocă la epocă. Azi toată lumea este de acord în a recunoaște, că siguranța circulațiunii bunurilor imobiliare este imposibilă fără cărți fonciare bine administrate, că în lipsa unor bune registre tot imposibilă este și consolidarea creditului public în țară, ca să nu mai amintim și alte inconveniente, cum ar fi de pildă mulțimea proceselor imobiliare, cari pot izvorî și de fapt izvoresc din defectuozitatea unor asemenea registre.

Pentru vechiul Regat, iuriștii sunt de acord a admite necesitatea unei reforme radicale în această privință, iar ce ne privește pe noi, e cert, că regulamentul nostru, dealtfel întregit și reîntregit prin o nesfârșită serie de ordonanțe, încă suferă de defecte.

Preocupările noastre de altă dată ne-au împiedecat să prelucrăm materiile juridice în limba noastră, ne lipsește deci și un regulament similar scris în românește.

Fiind însă discutarea în comun a acestei probleme de căpetenie imposibilă în lipsa unei lucrări, care ar face și pe iuriștii din fostul Regat să cunoască bine situația noastră în această privință, pentru aceste motive, resortul de justiție publică prin aceasta un

BCU Cluj / Centrul Concurs City Library Cluj

pentru o lucrare, care să aibă ca subiect sistemul registrelor fonciare la noi în vigoare, și care lurare să tracteze din aceasta materie cel puțin următoarele.

1. Sistemul adoptat la noi cu privire la această materie în general, elementele constitutive ale registrelor, ce poate alcătui obiectul unei inscripții în registre, formalitățile și efectele juridice ale diferitelor inscripții, atribuțiile autorităților judecătorești de pe lângă registre, gestiunea birourilor de registre.

2. Defectele sistemului nostru.

3. Concluziile autorului cu privire la reformele, ce s'ar impune, având în vedere și legislația streină.

Lucrările, ce se vor prezenta, vor fi censurate de o comisie, și cea mai bună lucrare va fi premiată cu 2500 lei (5000 cotoane).

Afară de aceasta, resortul să obligă, a imprima lucrarea premiată și a o scoate în vânzare într'un număr de volume, ce se va conveni cu autorul lucrării, având acesta drept și la prețul rezultat din vânzare, din care se vor opri numai cheltuielile de imprimare și comision.

La caz, dacă afară de lucrarea premiată, comisia ar declara și altele de acceptate, resortul oferă și acestora beneficiile înșirate în punctul premergător.

Termenul de concurs se fixează până inclusiv la 31 Oct. al anului curent (6 luni), însă resortul își rezervă dreptul, de a prelungi acest termen în caz de trebuință.

Lucrările să se trimită în marginele termenului de concurs direct resortului de justiție (Sibiu, Strada Schewis 5), și autorii să se indice într'un plic închis sub pseudonim.

Resultatul censurării se va publica prin această revistă.

Terminologie juridică în materie penală.

Un procuror ne adresase cererea, să-i comunicăm o terminologie sumară în materie penală.

Convenim cu plăcere acestei cereri, însă dat fiind și un interes mai general, publicăm această terminologie în coloanele revistei noastre.

Ținem de altfel să constatăm aici, că resortul de justiție, apreciind inconvenientele, cari pot naște din lipsa unei terminologii iuridice la noi, a inițiat deja dela început lucrări preparatorii pentru redactarea și publicarea unui dicționar iuridic. Însă, o acumulare extraordinară de muncă intervenită la acest resort, lipsa de personal suficient, precum și alte cauze, asupra cărora vom reveni poate să vorbim mai târziu detaliat, au contribuit, ca această lucrare să poată fi terminată mai târziu, decât se putea crede la început.

În fața actualității problemei acesteia, și a reclamațiilor de tot felul, cari se prezintă în aceasta privință, ținem însă să mai adăugăm la cele înșirate mai sus deja acum și următoarele:

Neavând noi până acum o literatură, care să fi vulgarizat concepțiile iuridice în limba noastră, nimeni nu va contesta utilitatea mare a unei opere, în special a unui dicționar, care să ne pună la dispoziție totalitatea termenilor tehnici ai acestei discipline. Însă, tot ceea ce ne oferă un dicționar, este tocmai numai *nomenclatură*. Din aceasta *limba iuridică* încă nu o putem învăța. Vrem să înțelegem prin aceasta, că cei ce doresc și datori sunt să învețe limba iuridică română, nu sunt dispensați câtuși de puțin prin apariția unui dicționar, de a căuta să-și însușească această limbă prin lectură și studiul operelor românești, cari tratează această materie.

Știm, că la noi în Transilvania, sau nu se găsesc acum, sau în cel mai favorabil caz numai foarte puține opere de această natură.

Pentru acest motiv, date fiind de o parte greutatea actualii circulațiuni postale, de altă parte cunoscut fiind, că comunicarea între vechiul Regat și Transilvania se face astăzi poate mai grabnic prin curierii unelor resorturi, redacția noastră mijlocește pe această cale cu plăcere procurarea de cărți iuridice române. Doritorii să indice numai materia, pe care ar dori să o aibă (de ex. civil, comercial etc., apoi dacă doresc din această specialitate un cod adnotat, sau un curs, care să cuprindă expunerea doctrinară a materiei, sau că ar dori numai reviste etc.), și credem, că putem să le punem în scurtă vreme la dispoziție cărțile cerute.

Tot pentru actualitatea problemei, mai adăugăm și următoarele: Este adevărat, că resortul de justiție, interpelat fiind în această chestie, a dat totdeauna informații, că un dicționar iuridic este în lucrare. Nu se poate însă o interpretare mai greșită, decât, că informațiuni de felul acesta ar cuprinde în acelaș timp o invitație la adresa celor interesenți, sau a altor persoane, că adică, dacă resortul pregătește un dicționar, alții să se lipsească dela o asemenea lucrare! Dimpotrivă, resortul nu numai ar vedeă bucuros apariția și al unui alt dicționar iuridic, dar este gata a da unor lucrări în asemenea materie, — bine înțeles dacă acele sunt corespunzătoare, — chiar cuprinzând numai terminii unei specialități, sau ai unor specialități înrudite, și sprijin material pentru a putea fi publicate. Oare dacă Ungurii, cari n'au avut nevoie de o terminologie iuridică germană în măsura, în care avem noi lipsă de o terminologie iuridică română, au scos totuși două dicționare de felul acesta, (unul al lui R. Wámbery, al doilea al lui Hojtás și Schwartz, de altfel ambele repede epuizate), apoi la noi s'ar putea contesta utilitatea chiar a mai multor opere de această natură? Credem, că nu.

Deocamdată atât.

Lăsăm să urmeze terminologia dreptului penal, și vom publica succesiv, ținând însă seamă și de spațiul, ce ne stă la dispoziție, terminii din procedura penală, apoi din civil, procedura civilă, comercial și cambial.

Alaki (bűn)halmazat: concurs ideal sau intelectual (de infracțiuni); *alkalmazatlan kísérlet*: (verbal) tentativă sau încercare neapătă (neidonee); (în doctrina română) infracțiune imposibilă, delict imaginar; *alkalmi büntett és büntettes*: infracțiune și infractor de ocazie; *anyagi (bűn)halmazat*: concurs real (de infracțiuni); *államfogház*: închisoarea de stat; (în România): detențiune; *apagyilkosság*: părin-

tucideră, paricid; *beszámítás* (btőjogi): imputațiune (penală),¹⁾ *beszámítást kizáró, vagy enyhítő okok*: cauze, cari exclud, sau micșorează imputațiunea;²⁾ *becsületsértés*: injurie, ofensă; *szóbeli b.*: injurie orală; *tettesleges b.*: injurie reală, insultă; *nyilvános b.*: ofensă comisă în public; *behívási parancs iránti engedetlenség*: nesupunere la ordinul de chemare sub drapel; *bélyeghamisítás*: falsificare sau contrafacere de mărci și de timbre; *börtön*: reclusiune; *börtönrendszer*: regim penitențiar, regimul închisorilor; *bűnbanda*: asociație de făcători de rele; *bűncselekmény*: infracțiune, faptă delictuoasă, delict (în înțeles larg); *b. tényálladéka*: elementele constitutive ale unei i.; *b. elkövetési cselekedete*: actul de executare al unei i.; *b. tényálladéki cselekménye*: actul constitutiv al unei i.; *b. alanya*: subiectul activ al unei i.; *b. tárgya*: obiectul pasiv al unei i.; *bűnhalmazat*: concurs, concurență sau cumul de i.; *bűnkísérelt*: încercarea sau tentativa unei i.; *bűnpártolás*: găzduire (art. 52 c. p. r.); *bűnsegéd*: complice; *bűnsegély*: complicitate; *bűnszerző*: autorul unei infracțiuni; *bűnszövetség*: complot; *bűntetés*: pedeapsă: *b. leszállítása*: scăderea pedepsei; *b. átváltoztatása*: comutarea pedepsei; *b. lefokozása*: declasarea pedepsei; *b. végrehajtása*: executarea pedepsei; *b. feltételes felfüggesztése*: suspendarea condițională a pedepsei; *bűntetőjog*: drept penal, criminal sau represiv; *bűntető joghatóság*: jurisdicțiune penală sau criminală; *bűntető törvény*: lege penală; *bűntető törvénykönyv*: cod penal; *bűntett*: crimă; *bűntettes*: făptuitor; *csábítás*: (întotdeauna bűncselekmény elkövetésére) amăgire (în ipoteza §-lui 247 c. p. u.) deprindere la desființare; *csábítás hamis tanúzsra*: amăgire de martori (art. 292 c. p. r.); în doctrină și: subornațiunea martorilor; *családi állás elleni bűncselekmények*: delict de suprimare a stării civile; delictul de supresiune de stat; *csalárd bukás*:

¹⁾ Vizsgálati fogság *beszámítása*, se traduce asemenea: *imputațiunea* închisorii preventive (confer. § 94. c. p. u. analog cu art. 32. c. p. r.). În civil, *beszámítás* este asemenea *imputațiune* în ipoteza art. 1110—1113, *compensațiune* în ipoteza art. 1143—1153, *raport* în cazurile art. 751—773 cod. civ. rom. etc. Despre aceste în numerii următori.

²⁾ Aceasta este, bine înțeles, traducere verbală. Tit. VI. al cod. pen. român zice despre aceste: *cauze, cari apără de pedeapsă, sau micșorează pedeapsa*. Iar și altfel în doctrină. „*Beszámítást kizáró okok*“ se numesc aici și: *cauze, cari înlătură dolul sau culpa*, și, prin o subdiviziune, dintre aceste cauze înconștiența și constrângerea se numesc: *cauze de neculpabilitate*, iar legitima apărare și ordinul legii: *fapte justificative*. „*Beszámítást enyhítő okok*“, cum ar fi de pildă minoritatea, se numesc și *scuze atenuante*. (Confer. Tanoviceanu: Curs de drept penal, I.)

bancrută frauduloasă; *csalás*: înșelăciune, escroșerie; hitelezési csalás: fraudarea creditorilor; *döntvény*: jurisprudență; *döntvénytár*: repertoriu de jurisprudență; *dorgálás*: (gen de pedeapsă aplicabil infractorilor minori); dojenire (în acest sens în România nu există); *élet elleni büntettek és vétségek*: crime și delictе contra vieții; *életfogytig tartó fegyház*: robie pe viață; (în România: muncă silnică pe viață); *elévülés*: prescripțiunea (acțiunii publice și a pedepsei); e. félbeszakítása: întreruperea prescripțiunii; e. szünetelése: suspendarea prescripțiunii; *elkobzás*: confiscare; *ellenállhatatlan kényszer*: forță irezistibilă; *előkészületi cselekmény*: act preparator; *emberölés*: omucidere; *enyhítő körülmény*: împrejurare ușurătoare, circumstanță atenuantă; *erőszak*: violență; *erőszakos nemi közösülés*: atentat cu violență la pudoare, siluire, viol; *értékpapírok (közforgalmú) hamisítása*: falsificarea efectelor publice; *fegyház*: robie; (în România: muncă silnică); *fegyveres erő elleni büntettek és vétségek*: crime și delictе contra puterii armate; *fegyveres erő jogtalan alkalmazása*: întrebuintarea ilegală a forței armate; *felbujtás*: instigare, provocare; *felbujtó*: instigator, provocător, agent provocător; *feldicsérese a büntetteknek vagy a vétségeknek és a büntevőknek*: laudarea faptelor calificate crime sau delictе și a infractorilor; apologia infracțiunii și a infractorilor; *felhatalmazás* (§ 269 c. p. u.): autorizațiune (prealabilă); felhatalmazásra üldözendő bűncselekmények: delictе urmăribile la autorizațiune prealabilă; *felhívás (egyenes) büntett vagy vétség elkövetésére*: provocare (directă) la săvârșirea unei crime sau a unui delict; *felségsértés*: înaltă tradare;¹⁾ *feltételes szabadonbocsátás*: eliberațiune condițională; *fenyegetés*: amenințare; *fiatalkor*: (cauză de neculpabilitate și scuză atenuantă): minoritate; *fogház*: închisoare (în Rom.) închisoare corecțională; *foglalkozástól való eltillás*: interdicțiunea de a exercita o profesiune; *fogokszöktetés*: scăpare de arestanți (voluntară și prin negligență); megszöktet egy foglyot: face a se scăpa un arestant (art. 194 c. p. r.); *fogvatartás (jogellenes) egy személyé*: detențiunea ilegală a unei persoane; *folytatolagos bűncselekmény*: infracțiune continuativă; (în doctrina română): infracțiune colectivă; *folyonos bűncselekmény*: infracțiune continuă; *főbüntetés*: pedeapsă principală; *gondatlan emberölés*: omor fără voie; omor prin imprudență; *gondatlanság*: imprudență, culpă; *gondatlan*

¹⁾ Observăm numai, că toate infracțiunile înșirate în codul pen. ung. sub titlurie »felségsértés« și »hütlenség«, sunt cuprinse în codul pen. rom. art. 66-92 sub numirea colectivă de »înaltă tradare«.

subyos testi sértés: leziuni (corporale) grave săvârșite prin imprudență; *gyermek családi állása ellen elkövetett bűncselekmények*: delictela supresiunei de stat în materie de filiațiune; *gyermekcsempészet*: supozițiunea unui copil; (în doctrină și): supozițiune de part; *gyermekelhagyás*: lăpădare sau abandon de copii; *gyermek kicserélése*: substituirea unui copil; (în doctrină și): substituție de part; *gyermekkitétel*: expunere de copii; *gyermekrablás*: răpire de minori; *gyermekölés*: pruncucidere, infanticid; *gyilkosság*: asasinat; omor cu precugetare; *gyújtogatás*: punere de foc; incendiare; *hajó megromgálása*: deteriorarea unei nave; *hajó megfeneklenésének, elsüllyedésének vagy összezúzatásának okozása*: înecarea, naufragierea sau distrugerea unei nave; *haláltbüntetés*: pedeapsă cu moarte; *haláltokozó testi sértés*: loviri, cari au provocat moartea; *halmazat*: cumul; *hármás felosztása (a bűncselekményeké)*: divizarea tripartită (a infracțiunilor); *határjelhamisítás*: (verbal) falsificarea semnelor de hotare; (în Rom.) strămutare sau desființare de hotare (art. 321.); *hatóságok, hatósági közegek elleni erőszak*: violență contra autorităților (publice), contra agenților autorităților (publice); *hazaárulás*: tradare de patrie; (v. și nota ad »felségsértés«); *házasságtörés*: adulter; *házi fogság*: închisoare la domiciliu; *házjog megsértése*: violarea domiciliului; *hivatalos hatalommal való visszaélés*: abuz de putere; *hivatali sikkasztás*: sustragere comisă de un depositar public; (în doct. și jurispr. și): deturnare sau delapidare de bani publici; *hivatali titok elárulása*: revelațiunea secretului oficios; *hivatalvesztés*: destituire; ¹⁾ *holtak ellen elkövetett rágalmazás és becsületsértés* (§ 273. c. p. u.): ultragiarea morților; *hütlén kezelés*: administrare fraudoloasă; (în Rom.): abuz de încredere (art. 330); *hütlenség* (verbal): infidelitate (v. și nota ad »felségsértés«); *indítvány* (§ 110): propunere (prealabilă); (în Rom.) plân-

¹⁾ Observăm însă, că »hivatalvesztés« în ipoteza generală a §-lui 55, c. p. ung. nu se poate traduce cu »destituire«. În înțelesul acestui §, hivatalvesztés înseamnă: a) scoaterea celui condamnat din funcțiune; b) pierderea dreptului de pensiuie după aceea funcțiune; c) interdicțiunea de a-și exercită profesiunea de avocat, notar public etc.; d) destituire din tutelă sau curatelă; e) casarea dreptului de a purta oarecare decorațiuni etc. conferite, plus incapacitatea de a mai investi vreo funcție, de a mai exercită vreo profesie, sau de a dobândi vreo decorație din cele înșirate mai sus pentru o durată determinată prin sentință. »Hivatalvesztés« în această ipoteză, împreună cu »politikai jogok felfüggesztése« în ipoteza §-lui 56, se aseamănă cu aceea ce în art. 22. c. p. rom. se numește: *degradare civică*. Deci numai *viselt hivatal elvesztése* în ipoteza §§-lor 202, 442 și 484 c. p. u. echivalează în înțeles propriu cu aceea ce se numește: destituire sau pierderea slujbei.

gere prealabilă;¹⁾ *indítványra üldözendő bűncselekmények*: delicta urmăribile la propunere (plângere) prealabilă; *ingatlan és ingó vagyon megrongálása*: degradarea lucrurilor mișcătoare și nemiscătoare ale altuia; *izgatás alkotmány, törvény, hatóságok stb. ellen*: agitare contra constituției, legilor, autorităților etc.; *javitó intézet*: stabiliment sau casă de corecțiune; *javitó nevelés*: educație corectivă; *jogos védelem*: legitimă apărare; j. v. határai: limitele legitimei apărări; j. v. határainak túlhágása (félelemből, ijedségből, vagy megzavarodásból): exces de apărare (provenit din temere, teroare sau tulburare); *jogtalan el-sajátítás*: apropiatiune ilegală; *jogtalan letartóztatás*: arestare ilegală; *kártérítés (bűnügyben)*: despăgubiri, daune-interese; *katonai büntető-törvénykönyv*: cod de justiție militară; *kegyelem*: grație; *kényszer*: constrângere; *kényszereszköz*: mijloc de constrângere, mijloc coercitiv; *kényszernevelés*: educație forțată; *kereskedelmi könyvek meghamisítása*: falsificarea registrelor comerciale; *kerítés*: lenociniu;²⁾ *kettős házasság*: bigamie; *kiadatás*: extradare; *kiadatási szerződés*: convenție de extradare; *kihágás*: contravenție; *kihágási büntető-törvénykönyv*: cod de contravenții; *király (és királyi ház tagjainak) bántalmazása és megsértése*: ultraj și ofensă contra persoanei Domnitorului (contra membrilor familiei Domnitorului); *kísérlet*: încercare, tentativă; *befejezett kísérlet*: infracțiune săvârșită, dar neisbutită (art. 38. al. 2. c. p. r.); *kiutasítás*: expulsare; *könnyű testi sértés*: leziuni corporale ușoare; *korlátolt beszámíthatóság*: responsabilitate limitată; *közböcsánat*: amnistie; *közokirathamisítás*: fals în acte publice; *közös zárka*: închisoare în comun; *közös zárkarendszer*: sistemul închisorii în comun; *laksértés*: v. magánlaksértés; *lázadás*: rebeliune; *levél- és távirdai titok megsértése*: violarea secretului scrisorilor și al telegramelor; *lopás*: furt; egyszerű l.: furt simplu; minősített l.:

¹⁾ Acest termen a fost adoptat, ca multe altele, de la Francezi, unde »indítvány» în acest înțeles se numește asemenea »plainte préalable». Având în vedere această deosebire, în convenția de extradare încheiată între România și fosta Ungarie la 1902 (art. de lege: XI. 1902 § 11 p. 9.), »indítványi bűncselekmények» au fost desemnate astfel: a sértett fél *panaszára vagy indítványára* üldözendő bűncselekmény.... (In textul francez »...l'infraction... poursuivie.. sur la *plainte* ou la *proposition* de la partie lésée....«

²⁾ Pe cât știm noi, acest termen (din latinul lenocinium) nu este întrebuițat în doctrina și jurisprudența română. Art. 267 r. vorbește despre »favorizarea sau înlesnirea corupției tinerilor de ambe sexe», în jurisprudența relativă la acest text se zice »facilitarea, sau traficul actelor de prostituție», în sfârșit într-o decizie a Casației (II. Nr. 88 din 15 Febr. 72) citim: »*votrîrea*, adică deprinderea cuiva la desfrânări, spre a împărtăși folos....«

furt calificat; egyházi l.: furt din biserică (săvârșit într'un local consacrat unui cult, asupra obiectelor consacrate cultului); erőszakos l.: furt cu violență; bețöréses lopás: furt prin spargere sau prin efracțiune; bemászásos l.: furt prin escaladare; feltöréses l.: furt prin spargerea încuietoarelor; *magánlaksértés*: violarea domiciliului; *magánzárka*: celulă; *magánzárkarendszer*: sistem celular; *magánindítvány*: v. indítvány; *magánokirathamisítás*: fals în acte private; *magánosok elleni erőszak*: violență în contra particularilor; *magzatelhajtás*: avort; *megvesztegetés* (aktiv): mituire; (passiv): luare de mită; *mellék-büntetés*: pedeapsă accesorie; *minősítés* (egy bűncselekményé): calificarea (legală a unui delict); *minősítő körülmény*: circumstanță agravantă legală; *névjegyzék (választói) meghamisítása*: falsificarea listelor electorale; *nőragadás*: rapt de femei; *nyilvánosan elkövetett szemérem elleni vétség*: delictul de ultraj public în contra pudoarei; *nyomtatvány útján elkövetett bűncselekmény*: infracțiune de presă; *okirathamisítás*: falsificare sau plăsmuire de înscrisuri; *okirat megsemmisítése, megrongálása*: desființare și deteriorare de acte; *öncsonkítás*: ciuntire, mutilațiune voluntară; *öntudatlan állapot* (cauză de neculpabilitate): inconștiență; *orgazdaság*: tănuire; *összefoglalt büntett*: infracțiune complexă; delict complex; *pertörlés*: abolițiune (suprimarea procedurii criminale pe calea grației); *pénzbüntetés*; pedeapsă pecuniară; amendă; *pénzhamisítás*: falsificare sau plăsmuire de monedă; *politikai jogok felfüggesztése*: interdicțiunea drepturilor politice; *rablás*: tâlhărie; *ravasz fondorlat*: uneltiri viclene, manopere frauduloase; *rágalmazás*: calomnie; *részes*: complice (în înțeleas larg); *részesség*: complicitate (în înțeleas larg); *sajtójogi felelőség*: responsabilitate în materie de presă; *sajtó útján elkövetett becsületsértés*: injurie prin presă; *sajtó útján elkövetett ragalmazás*: defăimare prin presă; *sajtvétség*: delict de presă; *segéd*: complice (în înțeleas propriu); *segély*: complicitate (în înțeleas propriu); *sikkasztás*: sustragere frauduloasă; (în Rom.) abuz de încredere; *bizományi sikkasztás*: fraudă comisionarilor; *súlyos testi sértés*: leziuni corporale grave; *súlyosító körülmény*: imprecurare îngreunătoare; circumstanță agravantă; *szabadságbüntetés*: pedeapsă de libertate; *szabadságvesztésbüntetés*: pedeapsă privativă de libertate; *szállítási szerződés (katonai) megszegése*: violarea contractelor de aprovizionarea armatei; *szándék*: intențiune, dol; előre megfontolt szándék: dol premeditat, precugetare; *szándékos emberölés*: omucidere cu voință; *személyes szabadság megsértése*: violarea libertății indi-

viduale, atentat în* contra libertății individuale; *személyiség elve*: principiul personalității; *szemérem elleni bűntettek és vétségek*: atentate la pudoare; *szövetség*: v. bűnszövetség; *szövetségalakítás*: uneltirea sau urzirea unui complot (pentru a săvârși o infracțiune); *talált dolog jogtalan elsajátítása*: apropiatiunea ilegală a lucrurilor găsite; *távírókészülékek megrongálása*: deteriorarea aparatelor telegrafice; *területenkívüliség*: exteritorialitate; *területiség elve*: principiul teritorialității; *testi büntetés*: pedeapsă corporală; *testi sértés*: leziuni corporale; *tettleges bántalmazása (hatósági személyeknek)*: ultraj în contra agenților forței publice; *tettes*: făptuitor; *tettestárs*: coautor; *tévedés*: eroare, ignoranță; *jogbeli t.*: eroare (sau ignoranță) de drept; *fánybeli t.*: eroare (sau ignoranță) de fapt, *titok tiltott felfedezése*: revelațiunea secretului profesional; *tűzvészokozás vétsége*: incendiu provocat prin imprudență; *uzsora vétsége*: delictul de uzură; *vagyonbüntetés*: pedeapsă privativă de avere; *vagyonrongálás*: degradarea lucrurilor altuia, (v. îngo și ingatlan v.); *vallásháborítás*: impedecare la exercițiul unui cult; *vallási szertartásra rendelt helyiségben elkövetett botrány*: tulburări făcute în localul consacrat unui cult; *vallási szertartást végző lelkész megtámadása vagy testi bántalmazása*: ultraj contra ministrului unui cult în exercițiul funcțiunei sale; *valódiság kifogása*: excepția verității; *vaspályák megrongálása*: deteriorarea drumurilor de fier; *választási jog ellen elkövetett bűntettek és vétségek*: crime și delict electorale; *vérfertőzés*: incest; *vétkes bukás*: bancrută simplă; *vízáradás okozása*: cauzarea unei inundațiuni; *záró határozat*: dispoziție finală; *zártörés*: spargere sau rupere de sigillii; *zsarolás*: extorsiune; *santaj*.

Apendice.

.....

Colecția decretelor și a ordonanțelor editate în materie de justiție.¹⁾

Decretul Nr. 10

referitor la examenul de capacitate al magistraților și al avocaților.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Bănătului și Ținuturilor ungurene locuite de Români a decretat și decretează:

§. 1.

Comisia de examinare pentru magistrați și avocați, instituită în virtutea legilor până acum în vigoare cu reședința în Târgul-Murăș se desființează, și se instituie în locul ei în mod provizoriu, — până ce această chestie se va putea regula uniform pentru regatul întreg, — o comisie de examinare cu reședința în Cluj.

Diplomele eliberate cu începere dela 1. Iulie 1919 prin comisia de examinare din Budapesta, nu vor fi recunoscute pe teritoriul de sub administrația Consiliului Dirigent ca diplome valide.

§. 2.

Obiectele examenului de capacitate, până la alte dispoziții, — rămân neschimbate, însă dreptul constituțional ungar se înlocuiește cu dreptul constituțional român.

Examenul se va da atât în scris cât și oral. Examenul oral este public.

Examenul se va da în limba română. Cu toate acestea, în privința folosinței limbii maghiare se menține uzul de până acum, față de cei ce au obținut diploma de doctor în drept până la 1 Oct. 1919 inclusiv.

Se menține în vigoare, — cu modificări conforme decretului de față, — ordinațiunea ministerială Nr. 1456/1918 ME. relativă la favorurile, de cari beneficiază persoanele, cari sub durata războiului mondial au făcut serviciu militar,

¹⁾ Cauzele, cari ne-au determinat să publicăm decretul și ordonanțele în materie de justiție, sunt și astăzi de actualitate, și am dori să punem la dispoziția iuriștilor noștri și de acum înainte toate decretul și ordonanțele respective. Cum însă, justiția noastră funcționează deja în mod normal, și cu începere dela al 3. număr vom publica și *jurisprudența* tribunalelor noastre, lipsa de spațiu suficient ne constrânge, să publicăm de acum înainte dintre aceste decrete și ordonanțe, cari de altfel sporesc din zi în zi tot mai mult, numai cele mai însemnate.

Redacțiunea.

precum și ordinațiunea ministerială Nr. 17600/1918 I. M. relativă la trecerea examenului de capacitate în două rate, însă aceasta din urmă cu amendamentul, că toți candidații, fără nici o deosebire, sunt îndreptățiți a trece examenul în două rate.

§. 3.

Nu pot fi admiși la examen, decât ceice vor dovedi, că:

a) au obținut la o universitate de pe teritoriul supus Consiliului Dirigent Român diploma de doctor în drept.

Diplomele de doctor în drept obținute însă la universitățile de pe teritoriul fostei țări ungurești până la 1. Octomvrie 1919 incluziv, se consideră ca diplome valide;

b) că au făcut o practică efectivă de cel puțin 3 ani, dintre cari doi ani după dobândirea diplomei de doctor în drept.

Ceice au funcționat pe teritoriul supus Consiliului Dirigent Român ca profesori publici ordinari sau extraordinari ai științelor juridice, sau de Stat în timp de 2 ani, pot fi admiși și fără practică la acest examen de capacitate, dacă posed de altfel condițiunile enumerate în punctul a) al §-lui de față.

Ceice au funcționat în baza vechiului examen judecătoresc mai puțin 3 ani ca judecători de ședință, sau ca procurori, pot fi admiși la examenul de capacitate, dacă de altfel posed condițiunile enumerate în punctul a), și fără stagiul de practică de 3 ani stabilit în punctul b) al §-lui de față.

Alte dispense de sub condițiile de admisibilitate la examen nu pot fi acordate.

Practica de 3 ani poate fi prelungită prin instanța disciplinară.

§. 4.

Din stagiul de 3 ani, candidatul va îndeplini un an la vreo instanță judecătorească ordinară, un an la vreun avocat sau la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului, iar restul, în mod facultativ, la instanțe judecătorești, avocați, notari publici, la resortul de justiție sau la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului.

Din practica făcută la oarecare instanțe speciale, la contenciosul administrativ, apoi la autorități administrative sau financiare în calitate de concipist, în sfârșit la întreprinderi mai mari de fabrică sau comunicație, sau la institute private financiare, la cari în materie juridică se pot câștiga cunoștințe folositoare, se va putea socoti în stagiul de 3 ani prevăzut în §-ul premergător, un timp până la 6 luni.

§. 5.

Din timpul petrecut în concediu, precum din timpul exercițiilor periodice de arme, și din timpul, cât s'a absentat pentru cauză de boală, se va putea socoti în fiecare an un timp de 2 luni.

Practica.

§. 6.

La instanțele ordinare vor fi admiși să facă practica obligatorie de un an, prescrisă în §. 4, numai aceia, cari

- a) au obținut deja diploma de doctor în drept;
- b) sunt cetățeni români;
- c) nu stau sub curatelă, sau sub faliment, în contra cărora nu este intentată o acțiune publică pentru vreo crimă sau un delict, cari nu sunt atinși de efectele unei condamnări penale privative de libertate, sau de destituire dintr-o funcțiune publică (sau de dreptul de a fi funcționar public), cari nu au fost condamnați pentru crime sau delictе săvârșite din poftă de câștig.
- Asupra cererilor de admitere la practică va hotărî președintele Curții de apel.
- În contra hotărîrii de neadmitere se poate da recurs în 15 zile la Șeful resortului de justiție.

§. 7.

Stagiul pe lângă instanțele ordinare se va împlini parte la tribunale, parte la judecătoriile de ocol, astfel, ca practica, pe lângă aceste judecătoriai, să dureze cel puțin câte 4 luni.

Sub durata acestei practice candidații vor practica atât la secțiunile civile, cât și la secțiunile penale, după dispoziția președintelui (a șefului) instanței respective.

Acest stagiu de un an se va face fără nici o întrerupere.

§. 8.

Tribunalele, precum și judecătoriile de ocol, unde candidații vor face practică, se vor desemna prin președintele Curții de apel, ținându-se însă seamă și de dorințele candidaților respectivi.

§. 9.

Înainte de începerea practicei la instanțele judecătorești susmenționate, candidații sunt obligați a depune un jurământ după următorul text:

„Jux pe atotștiuturul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I. și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile Țării și decretelē, ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

§. 10.

Ceice au terminat stagiul de un an, menționat în acest capitol, nu sunt îndreptățiți a continua practica aceasta pe lângă instanțele judecătorești, decât cu autorizațiunea președintelui Curții de apel, care este în drept a revoca în orice timp autorizațiunea dată.

§. 11.

Cei cari doresc să deziste dela continuarea practicei, vor trebui să ceară desărcinarea lor dela președintele Curții de apel, care va fi obligat a da această desărcinare în termen, cel mult, de 15 zile. Până la desărcinare însă, candidatul este obligat a îndeplini funcțiunea încredințată lui.

§. 12.

Pot fi numiți de practicanți judecătorești la judecătoriile de ocol, la tribunale și la procuraturile de lângă tribunale deja și cu rigorozul pozitiv, dacă de altfel posed condițiunile enumerate în §. 6, lit b) și c).

Iar ceie posed diploma de doctor în drept, pe lângă aceleași condițiuni generale, pot fi numiți deja cu începerea practicii la instanțele ordinare, de notari.

Pentru cei enumerați în cele 2 alineate premergătoare, anii de serviciu se socotesc dela depunerea jurământului amintit în § 9.

Anul de practică obligatoare, pe care acești practicanți sau notari au a-l îndeplini pe lângă avocați în virtutea §. 4, încă se va socoti în anii de serviciu.

Iar dacă practicanții și notarii vizavi de §-ul de față au făcut deja înainte de începerea practicii la instanțele judecătorești și o practică la avocați, notari publici sau la autoritățile enumerate în propozițiunea a doua a §-lui 4, al. I., din această practică asemenea se socotește de drept un an în anii de serviciu.

Imputațiunea unei practice mai îndelungate este lăsată la facultatea Șefului resortului de justiție.

§. 13.

Dacă cei numiți în calitate de practicanți judecătorești, nu au făcut încă practică la avocați, președintele Curții de apel le va conferi lor spre acest sfârșit un concediu, pe care practicanții vor fi obligați a-l îndeplini fără întrerupere la un avocat, sau la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului.

Practicantul va putea alege liber pe avocatul, pe lângă care dorește să facă practica. În caz de nevoie însă, președintele Curții de apel va putea cere dela președintele vreunui barou din circumsc. ipția lui, să împartă pe practicant pe lângă vreun avocat. Avocatul respectiv nu va putea refuza, în acest caz, primirea candidatului, numai pentru motive temeinice, asupra cărora va hotărî comitetul baroului de avocați. Dacă avocatul refuza primirea, sau practicantul refuza angajarea sa pentru motive temeinice, președintele baroului va desemna un alt avocat.

§. 14.

Pot fi înscriși în tabloul candidaților de avocat numai aceia, cari au trecut cu succes cel puțin rigorozul pozitiv și corespund condițiilor prescrise în §. 6, lit. b), c), și cari dovedesc, că au început practica efectivă la vreun avocat, sau la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului.

Asupra cererei de înscriere în tablou va hotărî comitetul baroului.

Dacă comitetul refuza înscrierea candidatului, respectivul are drept de recurs la Consiliul superior administrativ și disciplinar al avocaților, în termen de 15 zile, socotite dela comunicarea hotărîrei respective.

În caz de înscriere în tablou, stagiul se va socoti dela data înregistrării cererei de înscriere la barou.

§. 15.

La Curțile de apel, Curtea de casațiune și de justiție precum și la contenciosul administrativ, vor putea pleda numai acei candidați de avocați, cari au deja titlul de doctor în drept.

§. 16.

Atât la tribunale, cât și la barouri se vor ținea în mod sistematic întruniri cu destinațiunea de a se discuta acolo cele mai noi tendințe de drept, chestiunile de controversă, pe cari le relevă practica zilnică, și de a promova pe această cale instrucțiunea teoretică și practică a candidaților.

§. 17.

Supravegherea nemijlocită o exercită asupra practicanților la autoritățile publice șeful autorității respective, iar asupra aceloră, cari practicează la *advocați sau notari publici, înșiși advocații și notarii publici respectivi.*

§. 18.

Când practicanțul s'ar face culpabil de o faptă disciplinară mai gravă, instanța disciplinară îi poate prelungi stagiul de practică dela 6 luni până la 2 ani, sau îl poate exclude dela examenul de capacitate pentru aceeaș durată; asemenea instanța disciplinară va putea opri pe candidat, pe un timp determinat sau pentru totdeauna, după gravitatea faptei săvârșite, să practice în circumscripția ei, sau îl va putea opri chiar să practice în circumscripția și a altor instanțe, sau în sfârșit și pe întreg teritoriul supus Consiliului Dirigent Român.

În asemenea cazuri, jurisdicțiunea disciplinară o exercită asupra practicanților dela judecătoria, procuratură și resortul de justiție: instanța disciplinară, care judecă asupra personalului auxiliar a judecătoriilor și procuraturilor; asupra celor ce practicează la *advocați și la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului: consiliului de disciplină al baroului de advocați, în sfârșit asupra celor ce practicează la notari publici: Consiliul de disciplină al camerei notarilor publici.*

În *contra hotărîrii disciplinare date de instanțele menționate în acest §, se poate întrebuința recurs potrivit regulilor statorite în regulamentele instanțelor respective.*

§. 19.

Certificatul despre terminarea practicii se va libera:

- a) prin baroul advocaților, când practica s'a făcut la advocați;
- b) prin camera notarilor publici, când practica s'a făcut la notarii publici;
- c) în toate celelalte cazuri, prin șefii autorităților, unde candidatul a făcut practica.

Organizarea și procedura comisiei de cenzurare.

§. 20.

Membrii comisiei de examinare, precum și prezidentul și substituții aceluia, vor fi numiți de șeful resortului de justiție. Jumătatea membrilor vor fi numiți dintre magistrați, procurori și alte persoane de specialitate, iar jumătate din corpul advocaților.

Mandatul membrilor comisiei poate fi oricând revocat.

Numărul membrilor și al substituțiilor de prezident îl stabilește Șeful resortului de justiție.

§. 21.

Asupra cererilor de admitere la examen va hotărî comisia de examinare, în prima instanță într'un consiliu de 3 membri, în a doua instanță, într'un consiliu de 5 membri.

Comisiile pentru examenele verbale vor fi alcătuite din 5 membri.

Atât consiliile menționate în primul alineat al §-lui de față, cât și comisiile de examinare, vor fi alcătuite în jumătate parte din advocați, în jumătate parte din celelalte persoane înșirate în al. 2 al §-lui precedent.

§. 22.

Celor ce vor reuși la examen, comisia le va liberă diplomă.

Candidatul, care nu a dat dovadă de pregătiri teoretice și practice suficiente, va fi respins, potrivit rezultatului examenului, sau din toate studiile, sau numai din oarecari grupuri de studii înrudite.

Candidatul respins total nu poate fi admis la un nou examen, decât după o nouă practică de un an îndeplinită în condițiile expuse în al. 1, § 4. Dacă candidatul ar fi respins și cu această ocazie din toate studiile, practica nouă va putea fi prelungită până la maximum de 2 ani.

În al doilea caz, candidatul va fi admis la un examen de corigență după 6 luni. Dacă nici în acest caz nu va reuși, candidatul va fi admis încă odată la acest examen după 3 luni. Refuzat fiind și în acest caz, el nu va mai fi admis, decât a face examenul întreg.

Asemenea, candidatul va putea face numai examenul întreg și atunci, dacă nu s'a prezentat la primul examen de corigență în termen de un an, și la al doilea examen de corigență în termen de 6 luni.

Dispozițiile finale.

§. 23.

Pentru a putea exercita profesiunea de avocat, avocații sunt obligați a depune, cu ocazia înscrierii lor în tablou, un jurământ înaintea comitetului baroului de avocați.

Ceice funcționează în calitate de concipiști la direcțiunea afacerilor judiciare a Statului, pot depune jurământul și fără înscriere în tablou, dacă, de altminterlea, întrunesc toate condițiile necesare pentru această înscriere.

Depunerea jurământului se va notă pe diploma liberată despre trecerea examenului de capacitate.

Textul jurământului este următorul:

„Jur pe atotștiutorul Dumnezeu de a fi credincios Regelui Ferdinand I. și Statului Român, de a respecta cu sfințenie legile Țării și decretale, ordonanțele Consiliului Dirigent, și de a îndeplini cu onoare, conștiință și nepărtinire funcțiunile ce îmi sunt încredințate și a păstra secretul oficios. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

§. 24.

Toate legile și ordonanțele, care cuprind dispoziții potrivnice decretului de față, și mai vârtos art. de lege LIII. din anul 1913, XXXV. din anul 1914, §§-ii 1, 2 din art. de lege VII. din anul 1912, sunt și rămân abrogate.

Unde legile vechi amintesc examen judecătoresc de practică, sau examen pentru avocați, se va înțelege totdeauna examenul de capacitate reglementat prin decretul de față.

§. 25.

Toate diplomele obținute în virtutea legilor și a ordonanțelor de până acum însă se mențin în vigoare.

§. 26.

Dreptul avocaților de pe teritoriul supus Consiliului Dirigent de a-și exercita profesiunea lor în vechiul Regat, sau pe alte teritorii reunite, și invers, dreptul avocaților, cari practică pe aceste teritorii mai în urmă amintite, de a-și exercita profesiunea lor pe teritoriul supus Consiliului Dirigent, se va reglementa și până la organizarea uniformă a României întregite, prin o dispoziție legală specială.

§. 27.

Reglementarea detaliată a practicei și a examenului, a taxelor de examen, a condițiilor de validitate ale diplomei, se va face prin ordonanță specială, ce se va edita prin Șeful resortului de Justiție, căruia i se încredințează executarea decretului de față.

Acest decret intră în vigoare cu data publicării lui în »Gazeta Oficială».